

***Høg-Jæren Energipark:
registrering av **rødlista fuglearter** 4-5.5 2013***

Notat til Jæren Energi AS 15.1.2014

Torgrim Breiehagen
Dr. Scient.

1) INNLEDNING

Hovedhensikten med årets telling var å få en oversikt over territoriehevdene rødlista fuglearter ved alle møllepunktene (totalt 32) i Høg-Jæren Energipark. Anleggsarbeidet ble avsluttet sommeren 2012. Det ble fokusert på spurvefuglen **sanglerke** som har fått status **sårbar (VU)** i den siste rødlista for fugler i Norge (Kålås *m.fl.* 2010). Det betyr en skal ta større hensyn til arten i Norge, spesielt i hekkehabitater. Vadefuglartene **strandsnipe**, **storspove** og **vipe** er klassifisert som **nær truet (NT) i rødlista** og vurderes også i dette notatet. Spurvefuglen **tornirisk nær truet (NT)** er også tatt med, da arten bruker området til næringssøk. Hekkebestanden av spurvefugler i kystlynghei har tidligere blitt undersøkt i det nærliggende landskapsvernområdet Synesvarden i 1972-73 (Byrkjedal 1978). Dette gir et godt sammenligningsgrunnlag for arts-sammensetningen i vindparken. I tillegg er kystlynghei nå blitt en prioritert naturtype i den nye naturtypeplanen i Norge (Halvorsen *m.fl.* 2009). Dette gir utfordringer i forhold til videre forvaltningen av denne naturtypen.

2) METODIKK

Vindmøllepunktene i Høg-Jæren Energipark ble taksert **4.5.2013** fra kl. 07:45-13 sammen med Rune Hersvik. Værforholdene under takseringsperioden var dessverre lite gunstige med mye vind og periodevis kraftige regnbyger. Dette hemmet sannsynligvis sangaktiviteten til fuglene, men supplerende data ble innsamlet **5.5.** ved noen møllepunkt av Rune Hersvik. Disse dataene er også inkludert i dette notatet.

Punkttaksering: for å få et mål for tetthet av syngende fugler ble det registrert sangaktivitet fra territoriehevdene fugler eller observasjoner av fugler på hvert møllepunkt i **5 min.** som standardprosedyre. Alle 32 møllepunktene ble taksert etter denne punkttakseringsmetoden. I tillegg ble det foretatt noen stopp mellom møllepunkter og ved alle biodammer (se eget notat om biodammer for 2013). Alle **rødlista fuglearter** som ble registrert ble avmerket med **GPS** og kartfestet (se kart med symboler i Figur 1).

3) RESULTATER

Spurvefugler: totalt ble det registrert **17 sanglerketerritorier** (par eller syngende hanner) ved de 32 vindmøllepunktene (se Figur 1 og Tabell 1). I tillegg ble det registrert mange heipiplerker og noen individer av arter som steinskvett, jernspurv, linerle, tornirisk og bokfink. Flere andre arter har tilhold i skogsvegetasjonen rundt vindmølleparken og blir ikke tatt med her.

Vadefugler: et storspovepar **nær truet (NT)** ble observert ved møllepunkt 32. Det ble også observert flere overflyvende vipper **nær truet (NT)** ved 2-3 møllepunkt, da arten hekker på dyrka mark ved gårdene. Enkeltebekkasin ble også registrert.

Andefugler: krikkand og stokkand ble observert ved biodammene (se eget biodammnotat 2013).

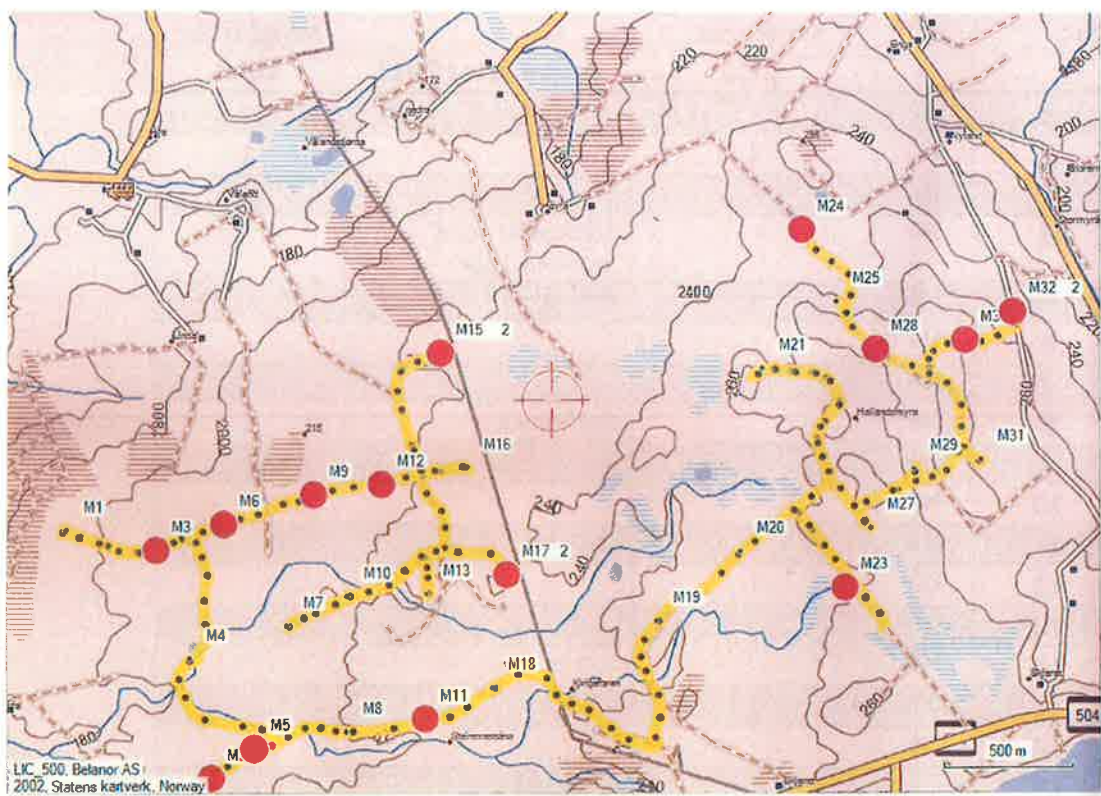
I tillegg ble også andre fuglearter observert: gråhegre, gråmåke og kråke ble sett overflyvende i nærheten møllepunktene.

Høg-Jæren vindpark 2013: registrering av rødlista fuglearter

Tabell 1: Antall sanglerketerritorier (syngende hanner/par) og noen andre arter registrert ved møllepunktene 4-5. mai 2013 og i 2012.

Mølle- pkt.	Kom- mune	Antall sanglerker 2013	Andre arter 2013	Antall sanglerker 2012
1	Hå			1
2	Hå	1		1
3	Hå	1		2
4	Hå		<i>Stokkand 1 hann Krikkand 3 par</i>	
5	Hå	1	<i>Gråmåke 1</i>	1
6	Hå	1		
7	Hå			1
8	Hå		<i>Gråhegre 1</i>	1
9	Hå	1		1
10	Hå			
11	Hå	1	<i>Krikkand 1 hann</i>	
12	Hå	1		
13	Hå			
14	Hå			
15	Hå	2		
16	Hå			1
17	Hå	2	<i>Enkeltbekkasin 1 Tornirisk 1 (skogkant) Jernspurv 1 (skogkant)</i>	
18	Hå			
19	Time			
20	Time			
21	Time		<i>Krikkand 3 hanner og 2 hunner</i>	
22	Time			1
23	Time	1		
24	Time	1	<i>Enkeltbekkasin 1</i>	1
25	Time			2
26	Time			
27	Time		<i>Vipe 1</i>	1
28	Time	1	<i>Vipe 1</i>	
29	Time			
30	Time	1		2
31	Time		<i>Kråke</i>	
32	Time	2	<i>Storspove 1 Vipe 1</i>	
Totalt:		17		16

Figur 1. Oversikt over sanglerketerritorier (røde fylte sirkler) ved møllepunktene i perioden 4-5.5.2013. Punktene på kartet indikerer territorier, hvor det er sannsynlig at reiret kan bli plassert i mai. Gul farge viser takseringsruten med bil.

4) Vurdering av takseringen 2013 i forhold til takseringen 2012

Det ble det registrert omtrent samme antall sanglerker i vindparkområdet som i 2012 (se Breiehagen 2012). Registreringsmetoden er den samme i begge årene (standardisert punkttaksering), men under takseringen i 2012 var det fortsatt anleggsaktivitet i vindparkområdet. En kunne kanskje ha forventet noen flere sanglerker i 2013 enn i 2012, da masseforflytning og anleggsarbeidet ikke var ferdig før sommeren 2012. Imidlertid var værforholdene i 2013 ugunstig under takseringen og resultatet kan ha blitt påvirket av dette. Likevel synes sanglerkepopulasjonen i området å være ganske stabil. Det er usikkert om det er en økt kollisjonsfare med møllebladene under sangaktivitet i lufta om våren. Sannsynligheten for å finne døde fugler om våren under møllene er sannsynligvis svært liten for denne arten.

Spurvefuglen tornirisk benytter vindparken vesentlig som nærings-søksområde, men kan hekke i kantsonene med litt høyere vegetasjon (se møllepkt. 17, Tabell 1).

Vadefuglene storspove og vipe bruker mest landbruksområdene som hekkeområde, men benytte vindparken som nærings-søksområde, vesentlig de fuktigste myrområdene. Kollisjonsfaren er størst under våren under kurtiseflukt. Det samme gjelder også for enkeltbekkasin.

5) KONKLUSJON

Sanglerkebestanden langs møllepunktene i vindparken synes å være på samme nivå i 2013 som i 2012, da anleggsarbeidet ble avsluttet. Samme takseringsmetodikk ble benyttet begge årene. Dessverre var værforholdene under takseringen i 2013 ikke optimale og det er sannsynlig at antallet sanglerker kan være noe høyere. Imidlertid synes sanglerkebestanden å være tilbake til et bra nivå etter anleggsperioden. Imdertidig er det ikke foretatt en taksering av sanglerkebestanden i vindparken før vindmøllene ble montert. Det er ønskelig å kunne fortsette registreringen av sanglerkebestanden videre i vindparkområdet rundt møllepunktene.

Kollisjonsfaren med vindmøllene vurderes å være høyest om våren under kurtiseflukten i lufta til flere av fugleartene, men dette er svært vanskelig å registrere.

*I forhold til **sanglerke** og vilkår i reguleringsplanen om å ta hensyn til rødlista arter i hekkesesongen, synes vilkårene i reguleringsplanen å bli oppfylt på en tilfredsstillende måte. Det er også ønskelig at det i tiden fremover blir rapportert/registrert alle skadde/døde fugler i nærheten av møllepunktene gjennom hele året.*

6) Referanser:

- Breiehagen, T. 2012.** Høg-Jæren vindpark 2012: registrering av rødlista fuglearter 28. april. *Notat til Jæren Energi AS 1.6.2012, 6 sider.*
- Breiehagen, T. 2011.** Høg-Jæren vindpark 2011: registrering av rødlista fuglearter langs veitraseer og møllepunkt 30. april. *Notat til Jæren Energi AS 15.5.2011, 5 sider.*
- Breiehagen, T. 2009a.** Avstandsanbefalinger for ulike fuglearter under anleggsarbeid. *Notat til Jæren Energi AS 12.5.2009, 1 side.*
- Breiehagen, T. 2009b.** Generelle råd for anleggsarbeid mht. forstyrrelser på fuglefaunaen. *Notat til Jæren Energi AS 12.5.2009, 1 side.*
- Byrkjedal, I. 1978.** Tettheten av hekkende fugler i lyngbiotophei på Høg-Jæren. *Sterna* 16: 211-216.
- Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009.** *Naturtyper i Norge – Teoretisk grunnlagprinsipper for inndeling og definisjoner. Naturtyper i Norge versjon 1.0. Artikkel 1: s.1-210.*
- Kålås, J.A., Viken, A., Henriksen, S & Skjelseth, S (red.) 2010.** Norsk rødliste for arter 2010. *Artsdatabanken, Norway, 480 s.*

